

terapeuti se tak chtějí vyhnout případné nezdařené hypnotizaci. Podnět k nepřímému určování hypnability pomocí testů sugestibility dal již Binet, od jehož doby bylo sestrojeno několik takových testů.

Vztah mezi hypnabilitou a sugestibilitou byl předmětem řady výzkumů. Starší práce byly shrnuty Hullem (1933): Barry, Mac Kinnon a Murray zjistili korelaci mezi hypnabilitou a testem postojového kymácení 0,52, Williams a Krueger 0,60, White 0,75; Jenness zjistil za různých podmínek pořadové korelace 0,33 a 0,63 mezi hypnabilitou a testem zvedání ruky. V té době ještě nebyly k dispozici uspokojivé psychometrické škály k měření hypnability; hypnabilita se v některých pokusech zjišťovala klinickým posuzováním hloubky hypnózy, v jiných jen rychlostí zavření očí při hypnotizaci. Preciznější pokusy Eysencka a Furneauxe (1956) vedly ke korelacím 0,73 a 0,64 pro test postojového kolísání a 0,57 pro Chevreulovo kyvadlo. Pro testy sekundární sugestibility byla korelace s hypnabilitou nulová, naproti tomu pro test iluze tepla byla v jedné studii 0,51, ve druhé 0,59. Právě tyto korelace vedly autory k označení testu za měřítko terciární sugestibility. Duke (1964) zjišťoval interkorelační postavení testů sugestibility a hypnability. Jeho přehled výzkumných prací posledních padesáti let vede k závěru, že testy primární sugestibility korelují s hypnabilitou asi 0,60, což poukazuje na to, že mohou sloužit jako adekvátní měřítko hypnability. Potvrdil rovněž Furneauxovo zjištění, že testy sekundární sugestibility nekorelují s hypnabilitou.

Holešovský, Svoboda, Kratochvíl (1974) ověřovali prediktivní hodnotu čtyř testů primární sugestibility pro hypnabilitu, kterou měřili Stanfordskou škálou formy C. Výsledky získané u 101 pokusné osoby ukazují, že Chevreulovo kyvadlo korelovalo se skórem hypnability 0,55, zvedání paže 0,58, padání dozadu 0,59 a semknutí rukou („finger lock“) dokonce 0,71. Všechny korelace jsou statisticky významné na jednoprocenní hladině. Výsledky potvrzují Evansův předpoklad (Evans, Schmeidler 1966), že test, který v sobě obsahuje výzvu k odporování sugesci, je lepším prediktorem než testy, které vyžadují pouze pasivní vyhovění motorickým sugescím. Evansovo zjištění má širší platnost pro metodologii pokusů s hypnózou vůbec. Ukazuje se, že řada zjištění nemá neomezenou platnost pro všechny subjekty vůbec, nýbrž některé výsledky jsou platné pouze pro subjekty s nízkou či střední úrovní hypnability a jiné zase pro pokusné osoby s vysokou rezpozivitou (viz např. již dříve citované výsledky týkající se ovlivnitelnosti hypnability).

V některých pokusech se zjišťovala korelace nikoliv jednotlivých sugescí, ale celého souboru sugescí v bdělém stavu, a téhož souboru po provedení hypnotizace. V práci Weitzenhoffer a Sjoberga (1961), kteří použili sedmnáctipoložkové škály, byla zjištěna pořadová korelace 0,54, Barber a Glass (1962), kteří použili osmipoložkové Barberovy škály sugestibility, zjistili korelaci 0,85. Hammer, Evans a Bartlettová (1963) namítají, že tyto pokusy měří spíše retestovou reliabilitu příslušných škál. Uváděné pokusy však mají důležitý význam při zjišťování diferencí mezi sugestibilitou v bdělém stavu a v hypnóze a při prokazování či vyvracení vlivu hypnotizační procedury na zvyšování sugestibility.

Vzájemný vztah sugestibility a hypnability byl zkoumán také „v obráceném pořadí“. Miller (1980) používal úspěšně Harvardské skupinové škály hypnability jako prediktoru bdělé sugestibility.